

FACTSHEET ONGEVALLEN 2021

DIERHOUDERIJ

In deze factsheet hebben we ongevallenstatistieken voor de sector dierhouderij op een rij gezet. We maken gebruik van de volgende bronnen:

- Dodelijke ongevallen (registratie Stigas)
- Ongevalsonderzoeken Stigas (registratie Stigas)
- Verzuim (registratie Stigas/Sazas)

Een nadere toelichting op de bronnen staat op de laatste pagina.

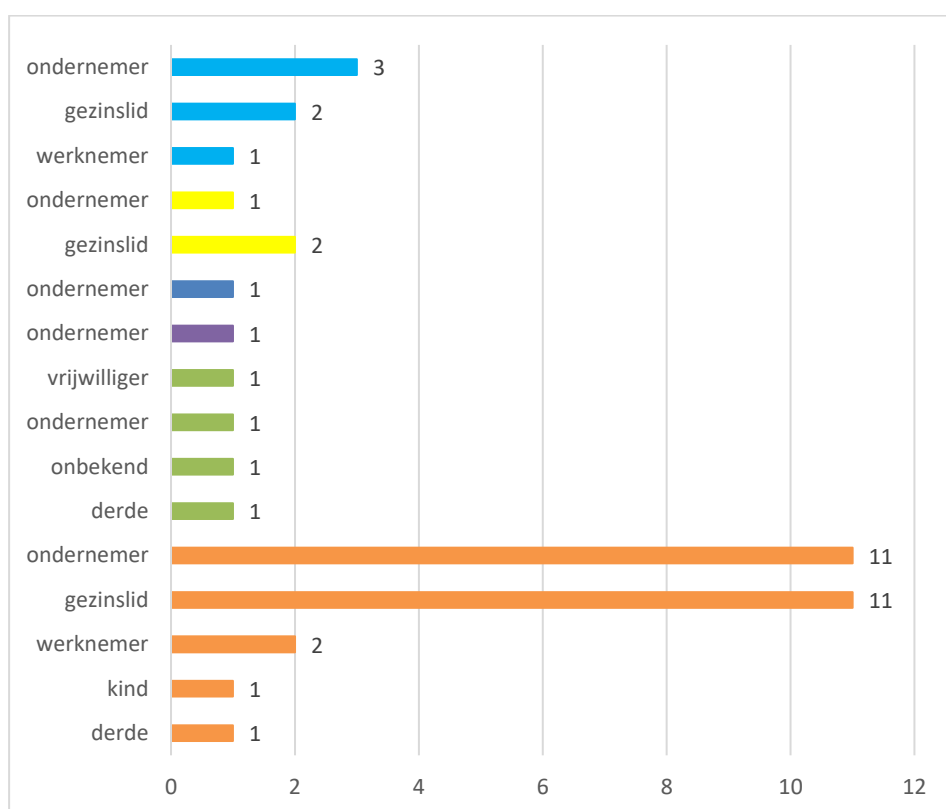
Samenvatting

- In de periode 2013-2020 waren er 41 dodelijke ongevallen in de sector dierhouderij.
 - De meeste dodelijk ongevallen vonden plaats met machines en dieren. Van de 41 ongevallen vonden er 26 plaats binnen de sector melkvee en graasdieren
 - In 18 gevallen betrof het de ondernemer zelf en in 15 gevallen een gezinslid (15 keer).
- In de periode 2016-2020 zijn er 23 ongevallen onderzocht in de sector dierhouderij.
 - Ook hier gebeurden de meeste ongevallen gebeurden met dieren, in totaal tien keer.
 - In het merendeel van de gevallen was er sprake van meer dan één oorzaak, een combinatie van techniek, organisatie en gedrag.
- Het totale verzuimpercentage binnen de dierhouderij is 4,1% in 2020. Dit percentage is sinds 2018 toegenomen maar ligt onder het gemiddelde in de sector agrarisch en groen en Nederland van 4,7%. Hierbij merken we wel op dat dit is gebaseerd op de bij Stigas/Sazas aangesloten bedrijven. Bedrijven die niet of elders verzekerd zijn, zijn hierin niet meegenomen.
- Het aantal nieuwe verzuimgevallen door een bedrijfsongeval per jaar als percentage van het gemiddeld aantal medewerkers per jaar in de periode 2011-2020 schommelt rond de 0,5%. Dit percentage ligt iets boven het gemiddelde in de gehele sector agrarisch en groen van 0,4%.

Dodelijke ongevallen

Stigas registreert het aantal dodelijke ongevallen op brancheniveau. Daarbij wordt ook gekeken naar de oorzaak, de bron en het gevolg. In de periode 2013-2020 hebben er 41 ongevallen met dodelijke afloop in de branche plaatsgevonden. In de totale agrarische en groene sector ligt het gemiddelde op 13 dodelijke ongevallen per jaar (afgelopen 10 jaar).

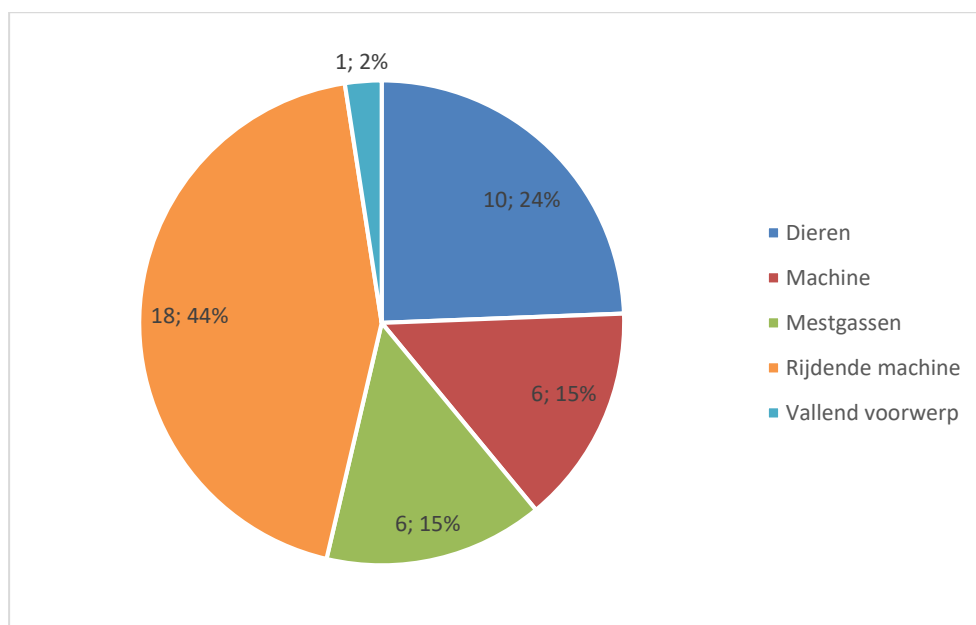
In de meeste gevallen (18) betrof het de ondernemer zelf, in 15 gevallen een gezinslid, in drie gevallen een werknemer, in twee gevallen een derde en in een geval respectievelijk een kind, vrijwilliger en in een geval was het onbekend. Hieronder zijn de slachtoffers uitgesplitst naar sector.

blauw=varkenshouderij, geel=rundvee, donkerblauw=pluimvee, paars=pelsdieren, groen=paarden, oranje = melkvee/graasdieren

De top 5 bestaat in volgorde van frequentie uit:

1. Rijdende machines
2. Dieren
3. Niet rijdende machines
4. Mestgassen
5. Vallende voorwerpen

In onderstaande tabel staan de ongevallen per jaar nader uitgesplitst naar type, sector, bron en gevolg.

Oorzaak	Aantal	Percentage
Melkvee en graasdieren	26	63%
Varkenshouderij	6	15%
Paardenhouderij	4	10%
Rundveehouderij	3	7%
Pelsdieren	1	2%
Pluimveehouderij	1	2%
Totaal	41	100%

Jaar	Aantal	Type	Sector	Bron	Gevolg
2013	5				
	3	rijdende machine	melkvee	giertank	overreden worden
			melkvee	kraan	wegschietend voorwerp
			pluimvee	verreiker	pletten/knellen
	1	machine	melkvee	melkcarrousel	pletten/knellen
	1	mestgassen	melkvee	mestsilo	verstikking
2014	4				
	2	rijdende machine	melkvee	hooischudder	pletten/knellen
				trekker	verdrinking
	2	dieren	melkvee	stier	pletten knellen
			rundvee	stier	pletten/knellen
2015	7				
	5	rijdende machine	varkens	shovel	pletten/knellen
				trekker	overreden worden
			melkvee	shovel	overreden worden
				shovel	
				aftakas	gegrepen door machine
2016	6				
	3	rijdende machine	melkvee	trekker	overreden worden
	1	machine	pelsdieren	transportband	pletten/knellen
	1	mestgassen	varkens	leiding	verstikking
	1	dieren	paarden	paard	vallen
2017	4				
	3	rijdende machine	melkvee	verreiker	pletten/knellen
				heftruck	
			paarden	heftruck	
	1	dieren	rundvee	stier	pletten/knellen
2018	6				
	3	dieren	melkvee	stier	pletten/knellen
				stier	
			paarden	paard	pletten/knellen
	2	machine	melkvee	voermachine	pletten/knellen
			varkens		
	1	mestgassen	melkvee	mestkelder	verstikking
2019	2				
	1	rijdende machine	melkvee	grashakselaar	pletten/knellen
	1	vallend voorwerp	melkvee	silo	pletten/knellen
2020	7				

	3	mestgassen	rundvee	mestkelder	Verstikking
			varkens	mestkelder	Verstikking
				mestkelder	verstikking
	2	machine	melkvee	melkmachine	pletten/knellen
				silos	pletten/knellen
	1	rijdende machine	melkvee	onbekend	overreden worden
	1	dieren	paarden	paard	pletten/knellen
Totaal	41				

Informatie uit ongevalsonderzoeken

Als er een (ernstig) ongeval heeft plaatsgevonden bij een bedrijf, kan Stigas helpen de oorzaken en de gewenste maatregelen op een rij te zetten. Voor de periode 2016 t/m 2020 heeft Stigas deze ongevallen in een database gezet. Hieronder geven we een overzicht van de ongevallen in de sector dierhouderij met daarbij ook de oorzaak en de achterliggende oorzaken weergegeven. Dit geeft een breder beeld van de type ongevallen in de sector. In totaal ging het om 23 onderzochte ongevallen.

Oorzaak	Aantal	Percentage
Dieren	10	43%
Machine/arbeidsmiddel	4	17%
Vallen	5	22%
Gevaarlijke stof	1	4%
Mestgassen	1	4%
Rijdende machine	1	4%
Vallend voorwerp	1	4%
Eindtotaal	23	100%

Sector	Aantal	Oorzaak	Bron	Gevolg
Melkvee en graasdieren	14			
	6	Dieren	Koe (5x)	Beknelling/fysiek contact
			Stier (1x)	
	5	Vallen	Laadklep vrachtwagen	
			Gladde vloer	
			Zichtplaten	
			Ladder	
			Dak van schuur	
	3	Machine	Draaihek transportwagen	Stoten
			Melkmachine	Wegschietend voorwerp
			Minishovel	Beknelling
Paardenhouderij	3			
	3	Dier	Paard	Beknelling
				Contact met dier
				Vallen

Pluimvee	2			
	2	Machine	Mestband	Beknelling
			Elevator eieren	Contact met bewegende delen
Varkenshouderij	4			
	1	Dier	Beer	Contact met dier
	1	Gevaarlijke stof	Schoeiselbak	Contact met stof
	1	Mestgassen	Mestput	Bedwelming
	1	Vallend voorwerp	Brijvoer	Snijden

Ook wordt naar de achterliggende oorzaken van de ongevallen gekeken:

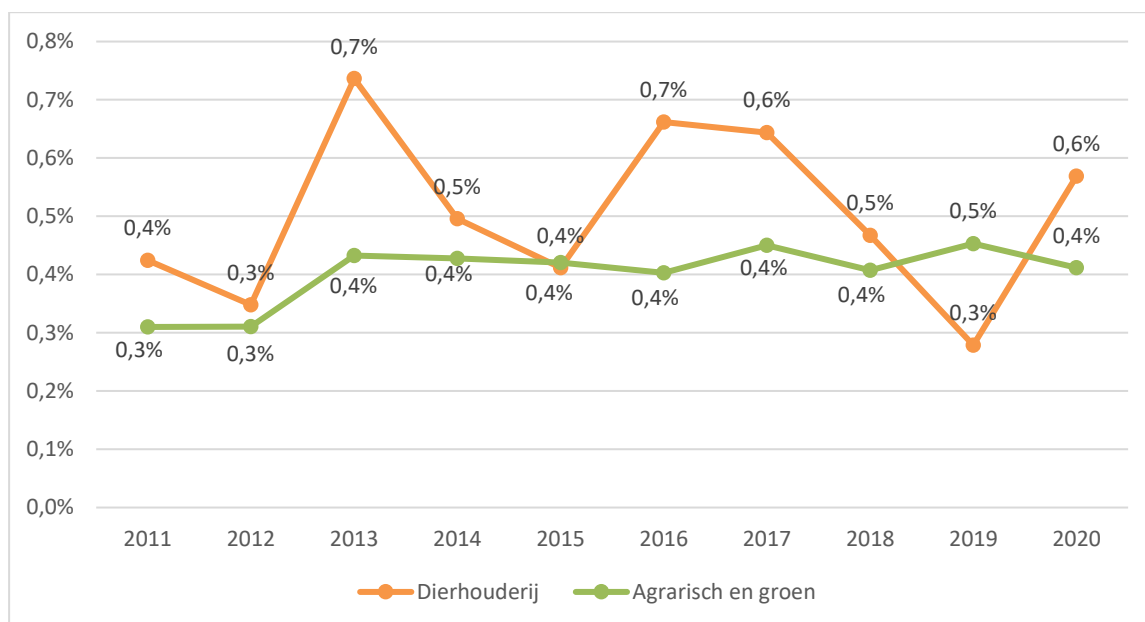
- Techniek: o.a. kenmerken van machines, apparatuur en werkomgeving.
- Organisatie: o.a. verzorgen van voorlichting, instructie, het houden van toezicht op afspraken, planning
- Gedrag: o.a. meewerken aan een veilige werkomgeving en afspraken nakomen, maar ook routines en vergissingen op het moment van het ongeval.

In de onderstaande tabel staat aangegeven wat de oorzaken waren. Uit het overzicht kan opgemaakt worden dat het bij het merendeel van de gevallen gaat om een combinatie van oorzaken. In veel gevallen had een aanpassing in de techniek of bijvoorbeeld het gebruik van ander materieel of machine in combinatie met de organisatie van het werk (denk aan instructies, werkafspraken, voorlichting, toezicht) het ongeval kunnen voorkomen. In slechts enkele gevallen speelden alleen gedrag en organisatie een rol.

Oorzaak	Aantal	Percentage
Organisatie/gedrag	7	30%
Techniek/organisatie/gedrag	5	22%
Techniek	3	13%
Techniek/organisatie	3	13%
Organisatie	2	9%
Techniek/gedrag	2	9%
Gedrag	1	4%
Totaal	23	100%

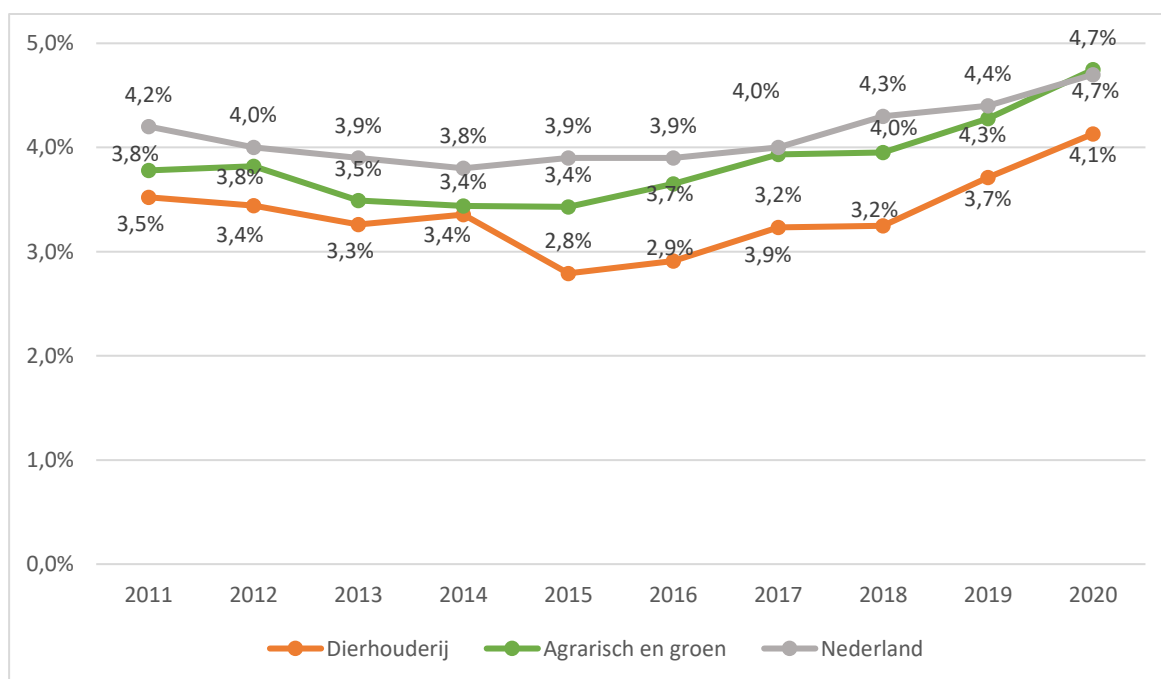
Ongevallen met verzuim

Voor bedrijven die voor het ziekteverzuim verzekerd zijn bij Sazas wordt het aantal ongevallen met verzuim bijgehouden door de bedrijfsarts. In onderstaande grafiek staat wat de kans op een ongeval met langdurig verzuim is.

Aantal nieuwe verzuimgevallen door een bedrijfsongeval per jaar als percentage van het gemiddeld aantal medewerkers per jaar 2011-2020 (Bron: Sazas verzuimregistratie)

Gevolgen van het ongeval zijn met name fracturen en letsels aan verschillende delen van het lichaam. Verder zien we dat in 2020 het verzuimpercentage door een ongeval 0,2% is. Dat is 5,3% van het totale verzuimpercentage van 4,1% in 2020. In onderstaande grafiek staat het verzuimpercentage binnen de dierhouderij afgezet tegen het verzuimpercentage in de totale sector agrarisch en groen en Nederland.

Totaal verzuimpercentage per jaar vergeleken met de sector agrarisch en groen en Nederland 2011-2020 (Bron: Sazas verzuimregistratie)

Zelf ongevallen registreren?

Zelf (bijna) ongevallen registreren kan o.a. met de RIE van Stigas. Stigas heeft als onderdeel van de RIE een **ongevallenregistratie** ontwikkeld. Hiermee kunt u ongevallen, maar ook bijna ongevallen, systematisch registreren, onderzoeken en maatregelen formuleren. Zo voldoet u meteen aan de eisen vanuit de Arbowet. De Arbowet verplicht bedrijven een lijst bij te houden van de gemelde arbeidsongevallen en van arbeidsongevallen die hebben geleid tot verzuim vanaf drie dagen als onderdeel van de RIE (Arbowet Artikel 9).

Toelichting bronnen:

- Registratie dodelijke ongevallen Stigas: het betreffen alle dodelijke ongevallen tijdens het werk van werkgevers/ondernemers, werknemers, gezinsleden, vrijwilligers, erfbezoekers en omstanders in de agrarische en groene sector. Vanaf 2013 wordt de sector geregistreerd.
- Verzuim: het betreft het verzuim van de bij Sazas aangesloten bedrijven, verzuim vanuit bedrijven die eigen risicodragers zijn of elders verzekerd zijn is niet meegenomen. De bedrijfsarts ziet de werknemer rond de vijfde week verzuim, dan vindt de registratie plaats. Ongevallen met kort verzuim worden dus niet meegenomen.
- Ongevalsonderzoeken: de adviseurs van Stigas onderzoeken ongevallen naar aanleiding van verzuim of op verzoek van bedrijven.

Meer lezen en overige bronnen:

- Stigas: www.stigas.nl / www.veiligop1.nl
- Voorkom ongevallen met runderen: <https://www.stigas.nl/artikel/omgang-met-koeien-en-stieren-oorzaak-van-veel-ongevallen-en-incidenten/>
- Voorkom ongevallen met silo's: <https://www.veiligop1.nl/checklist-veilig-silo/>
- RIVM: <https://lerenvoorveiligheid.nl/leren-van-ongevallen>
- TNO/CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/52/ruim-90-duizend-arbeidsongevallen-met-vier-of-meer-dagen-verzuim>